

«Правильний вибір професії - це моральне задоволення, висока самооцінка» - переконана Лацанич Л.І.

Професійна орієнтація - система організації та проведення навчально-виховної роботи, спрямованої на засвоєння учнями необхідних знань про соціально-економічні й психофізіологічні умови правильного вибору професії, формування в них уміння аналізувати вимоги різних професій до психологічної структури особистості, а також свої професійно значущі якості, шляхи й засоби їх розвитку.

Правильний вибір професії - це моральне задоволення, висока самооцінка. Водночас це й висока продуктивність праці, висока якість професії. Вибір професії – точка, в якій сходяться інтереси особистості та суспільства, де можливе і необхідне поєднання особистих і загальних інтересів. Важливу роль у професійній орієнтації учнів відіграють факультативні заняття, значна їх частина орієнтує учнів на конкретну професію і дає їм певний обсяг знань, умінь і навичок з цієї професії.

Першим помічником педагогічного колективу в організації і здійсненні профорієнтації учнів, як бачимо, є виховна робота. Одне з головних завдань виховної роботи - виховувати в учнів бажання поєднати свої особисті інтереси з інтересами громадськими, із суспільною необхідністю в певних видах професій, в яких держава, рідне місто чи село відчувають гостру необхідність. З цією метою, наприклад, наше училище складає план заходів на весь навчальний рік, спрямованих на проведення профорієнтаційної роботи: тематику бесід профорієнтаційного характеру, зустрічей, вечорів тощо.

Викладачі училища за планом профорієнтаційної роботи проводять виїзні лекції. Значне місце в роботі з профорієнтації посідають бесіди, наприклад, «Роль покликання у виборі професії», «Професії наших батьків», «Про професії різні і потрібні».

Учні училища виступають в школах району з українськими піснями про працю та популярними сучасними мелодіями, проводять різноманітні конкурси як от: «Склади список відомих тобі професій», «Угадай професію», та ін., а також організують тематичні вечори, які дають учням змогу переконатися у важливості вибору професії в житті людини.

Старшокласників ознайомлюють з професіями сільськогосподарського виробництва а саме: тракторист-машиніст з навичками комбайнера, слюсаря з ремонту с/г машин та автомобілів.

Звертаємо увагу на залучення учнів на такі професії як обліковець, швачка. Таким чином, щоб допомогти юнакам і дівчатам у вирішенні питання вибору професії протягом року проводиться комплексна профорієнтаційна робота серед старшокласників шкіл району. І результат помітний: в цьому навчальному році у нас не було проблем з виконанням плану набору. Як бачимо, виховна робота має великий вплив на профорієнтаційну роботу.

Це і екскурсії на підприємства, і зустрічі з представниками різних професій, і вечори з використанням вікторин, ігор, і диспути, і конкурси, і «Усні журнали», і складання альбому професій, і читання книг, і випуск стінгазети та інші форми роботи. Але і тут потрібне глибоке знання суті професії, тих подробиць, які розкривають важливі моменти професійної праці. При підготовці зустрічей учнів з представниками конкретної професії необхідно підібрати вагомі аргументи на користь професії, розкрити її суть повною мірою, представити всю інформацію про професію як дуже важливу. Досвід свідчить, що добре організована зустріч з представником професії залишає глибокий слід у свідомості учнів, сприяючи їхній пізнавальній активності.

Бесіди фахівців з учнями повинні бути професіографічними за своїм змістом. Учні слід розповісти не тільки про соціально-економічне значення професії і виробничі технології, але й про чинники, що обумовлюють успішність професійної діяльності.

Ясна річ, що для виконання цих завдань необхідна спеціальна попередня підготовка. Наприклад, класний керівник разом з вихователем підбирає необхідного спеціаліста серед батьків учнів або на базовому підприємстві. Потім вчитель знайомить із загальними задумом зустрічі і

роз'яснює, що завдання фахівця полягає зовсім не в тому, щоб прикрасити професію або агітувати учнів за вибір цієї професії. У своїй бесіді спеціаліст повинен розкрити як позитивні сторони, так і труднощі професійної діяльності.

Зустріч з фахівцем можна проводити тільки тоді, коли учні підготовлені до неї. Бажано роботу класного керівника і вихователя із підготовки до професіографічної зустрічі проводити методом вільної бесіди.

Конспект-бесіда на тему: «Зустріч з фахівцем як один з шляхів пізнання професії»

Мета: ознайомити учнів з метою і завданнями професіографічної зустрічі, підготувати їх до активного проведення такої зустрічі.

Хід бесіди

1. Вступна бесіда з учнями на тему:
«Різні шляхи вивчення професії»

- **Які шляхи вивчення професії вам відомі?**
- **Які основні питання потрібно з'ясувати в процесі зустрічі?**

1. Підготовка учнів до практичного проведення зустрічі:

- **ознайомлення з планом бесіди;**
- **розробка і аналіз питань бесіди;**
- **питання етики поведінки під час зустрічі.**

1. Домашнє завдання.

- **Продумати способи збирання інформаційного матеріалу на зустрічі з представником професії.**

Екскурсії

Підготовку екскурсії вчитель може здійснювати за планом. Наприклад, вибір об'єкту екскурсії визначення мети, попереднє відвідування підприємства з метою узгодження з адміністрацією термінів і умов проведення екскурсії, розробка плану бесіди, підготовка учнів до екскурсії, підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.

Виховні заняття із розвитку професійної самосвідомості можуть бути різноманітними за змістом і формами їх проведення. Однією з таких форм, заснованих на самостійності й ініціативі учнів є усний журнал.

Підготовка до випуску усного журналу проводиться під час виховної години, де спільно з класним керівником і вихователем розробляються завдання для учнівських пошукових бригад. Їх може бути три-чотири. Першій групі доручається довідатися про історію заданих професій, другій - вивчити особливості і умови праці, підібрати книги, які присвячені професіям, третій довідатися про вимоги, що пред'являються даними професіями до людей, четвертій – скласти вікторину.

Усний журнал, конкурси і вікторини на кращого знавця професій відбувається на виховній годині із запрошенням представників професій, батьків, вчителів-предметників.

Можна з учнями проводити різні доповіді, щоб прозвучали як усні твори. Наприклад, «Моя професія – професія майбутнього», «Професія моїх батьків – моя професія», «Робота тракториста», «Робота слюсаря».

Слід зазначити, що такі заходи сприяють підвищенню поінформованості серед учнівської молоді, підвищують їх інтерес до професії.

Саме ми покликані бути носіями культурної місії, робити все для того, щоб цінності духовної культури стали надбанням нинішнього і майбутнього поколінь.

*Досвідом роботи поділилася
викладач української мови та літератури,
спеціаліст вищої категорії, старший викладач,
вихователь гуртожитку
Лацанич Любов Іванівна.*